

УДК 351.759.6

Іваненко Валерія Сергіївна

*здобувач вищої освіти спеціальності 015 «Професійна освіта (Технологія виробництва і переробка продуктів сільського господарства)»,
Миколаївський національний аграрний університет*

ОСОБЛИВОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ ОРГАНІВ УПРАВЛІННЯ В КОНФЛІКТНИХ І НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

Єдина державна система запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій об'єднує органи управління, сили і засоби органів центральної виконавчої влади, виконавчі органи рад, органи управління з питань надзвичайних ситуацій та цивільного захисту, підпорядковані їм сили та засоби підприємств, установ, організацій незалежно від форм власності, добровільні формування, що забезпечують виконання організаційних, інженерно-технічних, санітарно-гігієнічних, протиепідемічних та інших заходів у сфері запобігання та ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій [1].

Захист населення і територій під час надзвичайних ситуацій (НС) забезпечується скоординованою роботою постійно діючих функціональних і територіальних підсистем Єдина державна система запобігання та ліквідації надзвичайних ситуацій [2].

Функціональні підсистеми створюються міністерствами та іншими центральними органами виконавчої влади для організації роботи, пов'язаної із запобіганням надзвичайним ситуаціям та захистом населення і територій від їх наслідків [3, 4]. У надзвичайних ситуаціях сили і засоби функціональних підсистем регіонального, місцевого та об'єктового рівня підпорядковуються в межах, що не суперечать законодавству, органам управління відповідних територіальних підсистем єдиної державної системи. Перелік функціональних підсистем визначається Кабінетом Міністрів України [3].

Територіальні підсистеми створюються в областях для запобігання і ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій у межах їх територій [1, 3]. Завдання, організація, склад сил і засобів, порядок функціонування територіальних підсистем захисту населення і територій визначаються

положеннями про ці підсистеми, затвердженими головами відповідних державних адміністрацій за погодженням з Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

Ефективність функціонування системи захисту населення і територій досягається через:

- проведення єдиної державної політики, що охоплює весь спектр проблем у сфері забезпечення безпеки життєдіяльності населення;

- своєчасне запобігання виникненню надзвичайних ситуацій, підвищення стійкості об'єктів економіки та інфраструктури до вражаючих впливів і наслідків надзвичайних ситуацій;

- завчасну підготовку, оперативне реагування та ефективне управління під час виникнення надзвичайних ситуацій, своєчасне відновлення життєдіяльності населення в їх зоні.

Кожний рівень системи захисту населення і територій має координуючі та постійні органи повсякденного управління, наділені спеціальними повноваженнями, сили і засоби, резерви фінансових і матеріальних ресурсів, системи зв'язку, оповіщення, інформаційного забезпечення. Координуючі органи забезпечують безпосереднє керівництво реагуванням на надзвичайну ситуацію або загрозу її виникнення [1, 2, 4]. Їх діяльність визначається відповідними законами України та іншими нормативно-правовими актами.

Систему повсякденного управління захистом населення і територій складають центри управління у кризових ситуаціях, оперативно-чергові служби всіх рівнів, чергово-диспетчерські служби міністерств, інших центральних і місцевих органів виконавчої влади, виконавчих органів рад, організацій та об'єктів господарювання. Управління силами цивільного захисту при проведенні заходів по надзвичайним ситуаціям здійснюється із пунктів управління, тобто із місць, спеціально обладнаних для управління засобами зв'язку та оповіщення, що забезпечують безперервне та оперативне управління підготовкою та проведенням заходів цивільного захисту [5].

З метою забезпечення стійкої роботи пунктів управління, органи управління розміщуються разом із органами державної виконавчої влади. Основним пунктом управління (ПУ) при проведенні аварійно-рятувальних робіт є той, який ближче знаходиться до осередку ураження чи зони зараження, а також на управління з якого надзвичайна ситуація не впливає.

Допоміжні пункти управління утворюються на деякий час і на чолі їх затверджується заступник начальника цивільного захисту (ЦЗ) чи інша відповідальна особа. Вони організуються тоді коли з яких то причин управління силами ЦЗ при їх висуненні чи проведенні аварійно – рятувальних робіт із стаціонарного, міського чи замиського (запасного) ПУ має труднощі

або неможливе. Пересувні (рухомі, мобільні) пункти управління створюються для забезпечення безпосереднього управління проведенням аварійно - рятувальних робіт в осередках ураження або в місцях стихійного лиха, на найбільш відповідальних напрямках або ділянках.

Кризові центри утворюються для всебічного вивчення та аналізу різноманітних завдань, над якими працюють управління та відділи міністерств [1, 3].

Отже, кризові ситуації та НС здатні негативно впливати на населення і території під час надзвичайних ситуацій. З метою захисту населення, зменшення втрат та шкоди в економіці країни у разі виникнення надзвичайних ситуацій має проводитися спеціальний комплекс заходів.

Бібліографічний список:

1. Про затвердження Положення про єдину державну систему цивільного захисту : Постанова Кабінету Міністрів України від 9 січня 2014 р. № 11. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/11-2014-п.
2. Курепін В. М., Курепін Д. В. Державне управління у сфері цивільного захисту та безпеки життєдіяльності в умовах реформування місцевого самоврядування та децентралізації влади. *Modern Economics*. 2020. № 19(2020). С. 94-100. DOI: [https://doi.org/10.31521/modecon.V19\(2020\)-16](https://doi.org/10.31521/modecon.V19(2020)-16). URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7419>.
3. Кодекс цивільного захисту України : Кодекс України від 2 жовтня 2012 року № 5403-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17>.
4. Про затвердження типових положень про функціональну і територіальну підсистеми єдиної державної системи цивільного захисту : Постанова Кабінету Міністрів України від 11 березня 2015 р. № 101. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/101-2015-п.
5. Порядок проведення евакуації у разі загрози виникнення або виникнення надзвичайних ситуацій : Постанова Кабінету Міністрів України від 30 жовтня 2013 р. № 841. URL: zakon.rada.gov.ua/laws/show/841-2013-п.

*Науковий керівник - старший викладач Курепін В.М.
Миколаївський національний аграрний університет*